T092 ATĐ 4 (44) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q93-Trí Uẩn-Luận về Học Chi

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 93 745

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA
ÑAÏI TYØ BAØ SA
QUYEÅN 93
CHÖÔNG III: TRÍ UAÅN
Phaåm Thöù Nhaát: LUAÄN VEÀ HOÏC CHI

LUAÄN VEÀ HOÏC CHI (Phaàn1)

Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: “Haønh tích cuûa Hoïc thaønh töïu taùm chi Hoïc.” Söï thaønh töïu aáy, quaù khöù coù maáy, vò lai coù maáy, hieän taïi coù maáy? Nhöõng phaàn nhö vaäy vaø giaûi thích veà nghóa cuûa töøng phaàn ñaõ lónh hoäi roài, tieáp theo caàn phaûi giaûi thích roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì muoán giaûi thích veà nghóa trong kinh, nhö trong kinh noùi: “Haønh tích cuûa Hoïc thaønh töïu taùm chi Hoïc, A-la-haùn khoâng coøn phieàn naõo thaønh töïu möôøi chi Voâ hoïc.” Trong kinh tuy noùi ra ñieàu naøy, maø khoâng noùi ñeán söï thaønh töïu aáy, quaù khöù coù maáy, vò lai coù maáy, hieän taïi coù maáy? Kinh laø nôi nöông töïa caên baûn cuûa luaän naøy, ñieàu trong kinh chöa noùi thì nay caàn phaûi noùi ñeán. Laïi nöõa, vì ngaên chaën toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc ñeå hieån baøy veà chaùnh taùnh ly sinh. Nghóa laø hoaëc coù ngöôøi chaáp: Quaù khöù-vò lai khoâng coù töï taùnh thaät söï, hieän taïi tuy coù maø laø voâ vi. Vì ngaên chaën yù ñoù ñeå bieåu hieän roõ raøng thaät söï coù quaù khöù-vò lai, bôûi vì coù theå thaønh töïu. Neáu ñieàu aáy khoâng phaûi laø coù thì leõ ra khoâng thaønh töïu, gioáng nhö caùi ñaàu thöù hai, Uaån thöù saùu… Ñaõ coù theå thaønh töïu cho neân coù ñuùng nhö thaät. Vaû laïi, vì bieåu hieän roõ raøng veà phaùp cuûa ñôøi hieän taïi chaéc chaén laø höõu vi, bôûi vì coù sinh dieät. Hoaëc laïi coù ngöôøi chaáp: Khoâng coù taùnh thaät söï thaønh töïu vaø khoâng thaønh töïu. Nhö phaùi Thí Duï, hoï noùi höõu tình khoâng lìa caùc phaùp cho neân goïi laø thaønh töïu, luùc lìa caùc phaùp thì goïi laø khoâng thaønh töïu, ñeàu laø taïm

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 93 746 möôïn ñeå thi thieát. Nhö naêm ngoùn tay hôïp laïi thì taïm thôøi noùi laø naém tay,

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 93 747

rôøi ra thì khoâng phaûi laø naém tay, ôû ñaây cuõng nhö vaäy. Hoûi: Taïi sao phaùi aáy daáy leân caùi chaáp naøy? Ñaùp: Bôûi vì phaùi aáy döïa vaøo kinh cho neân daáy leân caùi chaáp naøy. Nghóa laø trong kinh noùi: “ Coù chuyeån luaân vöông thaønh töïu baûy baùu vaät”. Neáu taùnh thaønh töïu laø thaät söï coù, thì bôûi vì thaønh töïu voøng xe baùu- ngoïc thaàn baùu, cho neân taùnh cuûa phaùp seõ huûy hoaïi. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì cuõng laø höõu tình-cuõng khoâng phaûi laø höõu tình. Thaønh töïu voi baùu vaø ngöïa baùu, laïi caàn phaûi höôùng ñeán huûy hoaïi. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì cuõng laø baøng sinh-cuõng laø loaøi ngöôøi. Thaønh töïu nöõ baùu, cho neân thaân theå laïi caàn phaûi huûy hoaïi, nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì cuõng laø thaân nam- cuõng laø thaân nöõ. Thaønh töïu quan laøm chuû quaân ñoäi-laøm chuû kho taïng, cho neân nghieäp laïi caàn phaûi huûy hoaïi, nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì vua vaø quan laãn loän. Ñöøng phaùt sinh loãi laàm naøy, cho neân taùnh thaønh töïu chaéc chaén laø thaät söï coù. Vì ngaên chaën yù ñoù ñeå hieån baøy veà taùnh thaønh töïu chaéc chaén laø thaät söï coù. Neáu khoâng nhö vaäy thì traùi vôùi trong kinh, nhö noùi: “ Haønh tích cuûa Hoïc thaønh töïu taùm chi Hoïc, A-la-haùn khoâng coøn phieàn naõo thaønh töïu möôøi chi Voâ hoïc”. Luùc Thaùnh giaû hieän khôûi taâm höõu laäu, leõ ra khoâng thaønh töïu caùc phaùp voâ laäu cuûa quaù khöù-vò lai, taïi sao thaønh töïu taùm chi-möôøi chi? Laïi traùi vôùi kinh khaùc, nhu noùi:” Boå-ñaëc-giaø-la nhö vaäy, thaønh töïu phaùp thieän vaø phaùp baát thieän.” Neáu luùc phaùp thieän aáy hieän roõ ôû tröôùc maét, thì leõ ra khoâng thaønh töïu phaùp baát theän; neáu luùc phaùp baát thieän hieän roõ ôû tröôùc maét, thì leõ ra khoâng thaønh töïu phaùp thieän; neáu luùc phaùp voâ kyù hieän roõ ôû tröôùc maét, thì leõ ra khoâng thaønh töïu phaùp thieän-baát thieän, taïi sao noùi laø thaønh töu phaùp thieän-baát thieän? Laïi traùi vôùi kinh khaùc, nhö noùi: “ Thaønh töïu baûy phaùp thieän thì ôû trong phaùp hieän coù aáy, phaàn nhieàu truù vaøo hyû laic-chòu khoù tu taäp ñuùng nhö lyù, chaéc chaén coù naêng löïc tröø heát phieàn naõo. Baûy phaùp thieän aáy laø bieát phaùp-bieát nghóa…” Trong baûy phaùp neáu luùc moät phaùp hieän roõ ôû tröôùc maét, thì saùu phaùp thieän coøn laïi leõ ra khoâng thaønh töïu; neáu luùc phaùp khaùc daáy khôûi hieän roõ ôû tröôùc maét, thì baûy phaùp leõ ra khoâng thaønh töïu, taïi sao thaønh töu baûy phaùp thieän? Laïi traùi vôùi kinh khaùc, nhö noùi: “Nhö Lai thaønh töïu möôøi Löïc.” Neáu daáy khôûi moät löïc hieän roõ ôû tröôùc maét, thì leõ ra khoâng thaønh töïu chín Löïc; neáu daáy khôûi phaùp khaùc hieän roõ ôû tröôùc maét, thì leõ ra khoâng thaønh töïu möôøi Löïc, taïi sao Nhö Lai thaønh töïu möôøi Löïc? Laïi coù sai laàm khaùc, ñoù laø caùc dò sinh truù vaøo taâm khoâng nhieãm oâ hieän roõ ôû tröôùc maét, phaûi trôû thaønh Voâ hoïc, bôûi vì taát caû phieàn naõo cuûa ba coõi khoâng thaønh töïu; nhöõng ngöôøi Voâ hoïc khôûi leân taâm höõu laäu hieän

roõ ôû tröôùc maét, phaûi trôû thaønh dò sinh, bôûi vì khoâng thaønh töïu taát caû phaùp Hoïc-Voâ hoïc. Ñöøng phaùt sinh loãi laàm naøy, bôûi vì taùnh thaønh töïu quyeát ñònh laø thaät söï coù. Hoûi: Neáu taùnh thaønh töïu laø thaät söï coù, thì kinh maø phaùi Thí Duï ñaõ daãn chöùng truôùc ñaây neân thoâng hieåu theá naøo? Ñaùp:

Luaân vöông ñoái vôùi vaät baùu aáy coù löïc töï taïi tuøy yù thoï duïng nhö thaønh töïu, cho neân thieát laäp teân goïi thaønh töïu; neáu hoaøn toaøn baùc boû khoâng coù taùnh thaønh töïu thaät söï, thì laøm sao ñoái vôùi vaät baùu aáy maø thieát laäp teân goïi thaønh töïu? Laïi coù Sö khaùc chaáp nhaän coù thaønh töïu maø baùc boû khoâng thaønh töïu, vò aáy ñöa ra caùch noùi naøy: Caùc taùnh thaønh töïu coù taùc duïng cho neân coù theå laø thaät söï coù, taùnh khoâng thaønh töïu ñaõ khoâng coù taùc duïng thì laøm sao thaät söï coù? Vì ngaên chaën caùi chaáp aáy ñeå hieån baøy veà khoâng thaønh töïu cuõng laø thaät söï coù. Neáu khoâng thaønh töïu khoâng phaûi laø thaät söï coù, thì leõ ra cuõng khoâng phaûi laø coù taùnh thaønh töïu thaät söï, bôûi vì ñoái daõi nhau maø thieát laäp; nhu hình aûnh vaø caûnh vaät, saùng vaø toái, ngaøy vaø ñeâm, laïnh vaø noùng..., söï vaät ñoái ñaõi nhau maø thieát laäp, thieáu ñi moät thì khoâng thaønh, ñieàu naøy cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, bôûi vì taùnh khoâng thaønh töïu vaø taùnh thaønh töïu traùi ngöôïc gaàn vôùi nhau, cho neân ñieàu laø thaät söï coù; nhö tham vaø khoâng tham, saân vaø khoâng saân, si vaø khoâng si..., bôûi vì traùi ngöôïc gaàn vôùi nhau, cho neân ñieàu laø thaät söï coù. Laïi nöõa, neáu khoâng thaønh töïu khoâng phaûi laø taùnh thaät söï coù thì leõ ra khoâng thi thieát veà phaùp ñoaïn phieàn naõo. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì khoâng phaûi laø Thaùnh ñaïo sinh khôûi ñoaïn caùc phieàn naõo, nhö dao caét ñöùt ñoà vaät, nhö ñaù maøi vuïng höông thôm, nhöng luùc caùc Thaùnh ñaïo hieän roõ ôû tröôùc maét, thì khieán cho caùc phieàn naõo thaønh töïu nhaát ñònh dieät maát, cuõng khieán cho phieàn naõo khoâng thaønh töïu kia nhaát ñònh sinh ra, luùc baáy giôø noùi laø ñoaïn caùc phieàn naõo. Coù ngöôøi khaùc laïi chaáp ñaïo laø voâ vi, nhö Luaän giaû phaân Bieät. Vò aáy ñöa ra caùch noùi naøy: Chæ coù moät Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Boà-ñeà thöôøng truù baát dieät, tuøy theo moãi vò Phaät xuaát hieän ôû theá gian, ngöôøi coù naêng löïc chöùng ñöôïc tuy khaùc maø ñaïo ñaõ chöùng ñöôïc khoâng coù gì sai khaùc; nhö moät con voi chuùa trang nghieâm tuyeät vôøi, tuy coù nhieàu ngöôøi laàn löôït cöôõi treân long, maø voi chuùa aáy tröôùc sau laø moät. Hoûi: Taïi sao vò aáy daáy leân caùi chaáp naøy? Ñaùp: Bôûi vì vò aáy döïa vaøo kinh. Nhö trong kinh noùi: "Ñöùc Phaät baûo vôùi Tyø kheo: Ta chöùng ñaïo ñaõ töøng coù." Vì vaäy bieát Thaùnh ñaïo haéc chaén laø voâ vi. Vì ngaên chaën caùi chaáp aáy ñeå hieån baøy Thaùnh ñaïo thuoäc veà ba ñôøi, cho neân chaéc chaén laø phaùp höõu vi chöù khoâng phaûi laø phaùp voâ vi,

bôûi vì thuoäc veà ba ñôøi. Vaû laïi, chaáp Theå cuûa Thaùnh ñaïo laø voâ vi, thì traùi vôùi kinh, nhö trong kinh noùi: "Coù moät cö só teân goïi Tyø-xaù-khö, ñi ñeán choã Tyø kheo Ni Phaùp Thuï, hoûi raèng: Thaùnh ñaïo laø höõu vi, hay laø voâ vi? Tyø kheo Ni noùi: Thaùnh ñaïo laø höõu vi, bôûi vì thuoäc veà ba ñôøi." Hoûi: Neáu Thaùnh ñaïo laø höõu vi thì kinh maø Luaän giaû Phaân Bieät ñaõ daãn chöùng phaûi thoâng hieåu theá naøo? Ñaùp: Do naêm söï töông töï cho neân noùi laø ñaïo ñaõ töøng coù: 1. Ñòa töông töï, bôûi vì chö phaät ñeàu döïa vaøo Tónh löï thöù tö maø ñaït ñöôïc Boà-ñeà. 2. Gia haïnh töông töï, bôûi vì chö Phaät ñeàu traõi qua ba Voâ soá kieáp tu taäp saùu loaïi Ba-la-maät-ña ñöôïc vieân maõn. 3. Sôû duyeân töông töï, bôûi vi chö Phaät ñeàu

duyeân vaøo lyù cuûa boán Thaùnh ñeá maø chöùng Boà-ñeà. 4. Haønh töôùng töông töï, bôûi vì chö Phaät ñeàu duøng möôøi saùu haønh töôùng nhö Khoå-Voâ thöôøng... maø tu Thaùnh ñaïo. 5. Sôû taùc töông töï, bôûi vì chö Phaät ñeàu duøng löïc cuûa ñaïo voâ laäu maø ñoaïn taát caû phieàn naõo trong thaân mình, cuõng khieán cho voâ löôïng voâ bieân höõu tình ñöôïc nhaäp Nieát-baøn. Neáu khoâng döïa vaøo caùch naøy ñeå giaûi thích veà teân goïi cuûa ñaïo ñaõ töøng coù maø chaáp laø voâ vi, laø nghóa ñaõ töøng coù, thì kinh aáy noùi thaønh trì ñaõ töøng coù-kinh ñoâ ñaõ töøng coù, leõ naøo thaønh trì-kinh ñoâ ñaõ töøng coù laø phaùp voâ vi hay sao? Vaû laïi, neáu kinh noùi chöùng Thaùnh ñaïo ñaõ töøng coù lieàn chaáp Thaùnh ñaïo laø phaùp voâ vi, thì trong kinh cuõng noùi raén loät boû boä ñaõ töøng coù, leõ naøo boä da ñaõ töøng coù cuûa raén laø phaùp voâ vi hay sao? Nhö baøi keä noùi: “Neáu ñoaïn tröø aùi khoâng coøn soùt, gioáng nhö hoa sen ôû trong nöôùc, Tyø kheo rôøi boû ñaây vaø kia, nhö raén loät boû boä da cuõ.” Nhö thaønh trì-kinh ñoâ... ñaõ töøng coù ñeàu laø höõu vi, noùi Thaùnh ñaïo ñaõ töøng coù thì lyù cuõng thuaän theo nhö vaäy. Vì ngaên chaën nhöõng toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc ñaõ noùi nhö vaäy vaø vì bieåu hieän roõ raøng veà chaùnh lyù cuûa caùc phaùp, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: “Haønh tích cuûa Hoïc thaønh töïu taùm chi Hoïc.” Trong naøy theá naøo laø taùm chi Hoïc? Ñoù laø Hoïc thaønh töïu chaùnh kieán cho ñeán chaùnh ñònh. Hoûi: Ai thaønh töïu, laø phaùp thaønh töïu, hay laø Boå-ñaëc-giaø-la thaønh töïu? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Caû hai ñeàu coù sai laàm. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì neáu phaùp thaønh töïu, thì taát caû phaùp ñaõ khoâng coù taùc duïng, ôû trong taát caû phaùp khoâng coù taùc duïng, phaùp naøo chuû ñoäng thaønh töïu, phaùp naøo thuï ñoäng thaønh töïu? Neáu Boå-ñaëc-giaø-la thaønh töïu, thì Ñeá

nghóa-Thaéng nghóa, Boå-ñaëc-gia-la ñeàu khoâng theå coù ñöôïc; ñaõ khoâng coù Boå-ñaëc-giaø-la chaân thaät, thì taïi sao noùi Boå-ñaêc-gia-la coù theå thaønh töïu phaùp? Ñaùp: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Khoâng phaûi laø thaønh töïu phaùp, cuõng khoâng phaûi laø Boå-ñaëc-giaø-la thaønh töïu, nhöng coù taùnh thaønh töïu vaø taùnh khoâng thaønh töïu chaân thaät, maø khoâng coù ngöôøi thaønh töïu vaø ngöôøi khoâng thaønh töïu chaân thaät. Nhö coù taïp nhieãm-thanh tòch-raøng buoäc-giaûi thoaùt-löu chuyeån-hoaøn dieät-nhaân quaû-töû sinh-caùc nghieäp dò thuïc-ñaïo vaø ñaïo quaû chaân thaät, maø khoâng coù ngöôøi taïp nhieãm-thanh tònh cho ñeán ngöôøi tu ñaïo-chöùng ñaïo quaû chaân thaät. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Phaùp thaønh töïu. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì phaùp khoâng coù taùc duïng laøm sao thaønh töïu? Ñaùp: caùc phaùp tuy khoâng coù taùc duïng maø coù coâng naêng. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì Nhaõn xöù phaûi thaønh töïu möôøi moät xöù, möôøi moät xöù cuõng phaûi thaønh töïu Nhaõn xöù? Ñaùp: Döïa vaøo lyù naøy maø noùi thì cuõng khoâng coù gì sai laàm, bôûi vì ñeàu coù coâng naêng daãn daét laãn nhau. Lôøi bình: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Coù naêng löïc thaønh töïu khoâng phaûi laø phaùp, cuõng khoâng phaûi laø Boå-ñaëc-giaø-la khoâng phaûi laø thaät coù. Nhöng luùc coù boán Uaån-naêm Uaån sinh khôûi, cuøng vôùi chuûng loaïi nhö vaäy ñeàu chuyeån ñoåi caùc phaùp ñaït ñöôïc cho neân goïi laø thaønh töïu, cuøng vôùi chuûng

loaïi nhö vaäy khoâng phaûi laø phaùp ñaït ñöôïc ñeàu chuyeån ñoåi cho neân goïi laø khoâng thaønh töïu. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì kinh noùi neân thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “Boå-ñaëc-giaø-la nhö vaäy thaønh töïu phaùp thieän vaø phaùp baát thieän.” Ñaùp: Ñaây laø Ñöùc Theá Toân ôû trong caùc uaån döïa vaøo theá tuïc maø noùi, chöù khoâng noùi thaät coù Boå-ñaëc-giaø-la thaønh töïu caùc phaùp. Hoûi: Trong naøy theá naøo laø nghóa cuûa thaønh töïu? Ñaùp: Toân giaû Theá Höõu ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Nghóa veà khoâng ñoaïn laø nghóa cuûa thaønh töïu.” Hoûi: Neáu nhö vaäy thì Boå-ñaëc-giaø-la coù ñuû raøng buoäc, ñoái vôùi taát caû caùc phaùp ñeàu goïi laø khoâng ñoaïn, leõ ra ñeàu thaønh töïu? Ñaùp: Khoâng phaûi laø ñeàu thaønh töïu, bôûi vì coù phaùp chöa ñaït ñöôïc. Laïi ñöa ra caùch noùi naøy: Nghóa veà ñaõ ñaït ñöôïc laø nghóa cuûa thaønh töïu. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì Voâ hoïc ñaõ ñaït ñöôïc phaùp Hoïc, phaûi thaønh töïu phaùp aáy? Ñaùp: Khoâng phaûi laø thaønh töïu phaùp Hoïc, maø ñaõ rôøi boû phaùp Hoïc. Laïi ñöa ra caùch noùi naøy: Nghóa veà khoâng vöùt boû laø nghóa cuûa thaønh

töïu. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì phaàn vò Hoïc khoâng vöùt boû phaùp Voâ hoïc, phaûi thaønh töïu phaùp Voâ hoïc? Ñaùp: Khoâng phaûi laø thaønh töïu phaùp Voâ hoïc, maø chöa ñaït ñöôïc phaùp Voâ hoïc. Laïi ñöa ra caùch noùi naøy: Nghóa veà ñaõ ñaït ñöôïc maø chöa rôøi boû laø nghóa cuûa thaønh töïu. Lôøi noùi naøy hôïp lyù, bôûi vì neáu phaùp ñaõ ñaït ñöôïc maø chöa rôøi boû thì nhaát ñònh thaønh töïu. Ñaïi ñöùc noùi raèng: Höõu tình theá tuïc khoâng lìa caùc phaùp, möôïn noùi laø thaønh töïu, bôûi vì tong Thaéng nghóa khoâng coù taùnh thaønh töïu. Hoûi: Vì sao goïi laø Hoïc, vì hoïc ñeàu ñaõ hoïc, hay vì ñaït ñöôïc phaùp Hoïc? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Caû hai ñeàu coù sai laàm. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì neáu Hoïc ñeàu ñaõ hoïc cho neân goïi laø Hoïc, thì chöông Ñònh Uaån ñaõ noùi phaûi thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “Höõu hoïc khoâng phaûi laø hoïc ñeàu ñaõ hoïc, nghóa laø Höõu hoïc thì an truù töï taùnh.” Neáu ñaït ñöôïc phaùp Hoïc cho neân goïi laø Hoïc, thì trong king ñaõ noùi phaûi thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “Ñöùc Phaät baûo vôùi Thi-phöôïc-ca raèng: Hoïc ñeàu ñaõ hoïc cho neân goïi laø Hoïc.” Ñaùp: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Hoïc ñeàu ñaõ hoïc cho neân goïi laø Hoïc. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì chöông Ñònh Uaån ñaõ noùi phaûi thoâng hieåu theá naøo? Ñaùp: Ñoù laø noùi theá tuïc cuøng goïi laø Hoïc, nghóa laø ñoái vôùi söï hoïc thì luùc hoïc hay khoâng hoïc, theá gian cuøng goïi söï hoïc aáy laø Hoïc, cho neân Luaän sö cuûa baûn luaän naøy noùi ñoù laø Hoïc maø thaät ra khoâng phaûi laø Hoïc. Laïi nöõa, ñoù laø ñoái vôùi söï hoïc hy voïng khoâng döøng laïi, döïa vaøo taâm mong moûi aáy cho neân noùi laø Hoïc. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Ñaït ñöôïc phaùp Hoïc cho neân goïi laø Hoïc. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì trong kinh ñaõ noùi phaûi thoâng hieåu theá naøo? Ñaùp: Trong kinh döïa vaøo taâm mong moûi khoâng ngöøng aáy, khoâng boû maát gia haïnh cho neân noùi ra nhö vaäy; nghóa laø phaàn vò Höõu hoïc, tuy coù luùc khôûi taâm thieän, coù luùc khôûi taâm baát thieän, coù luùc khôûi taâm voâ kyù, maø luoân luoân khoâng rôøi boû taâm höôùng ñeán Nieát-baøn vaø gia haïnh aáy, cho neân taát caû moïi luùc ñeàu goïi laø hoïc ñieàu ñaõ hoïc. Nhöng cuõng coù luùc khoâng hoïc ñieàu ñaõ hoïc, nhö ngöôøi

luùc ñang ñi treân ñöôøng taïm thôøi döøng chaân nghæ ngôi, coù ngöôøi hoûi raèng: Muoán ñi ñeán nôi naøo? Ngöôøi aáy ñaùp raèng: Muoán ñi ñeán phöông noï. Bôûi vì khoâng rôøi boû taâm höôùng ñeán, tuy döøng laïi maø cuõng noùi laø höôùng ñeán, laø haønh tích cuûa ngöôøi Hoïc cho neân goïi laø haønh tích cuûa Hoïc.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 93 752

Hoûi: Haønh tích cuûa Voâ hoïc saùng toû-thanh tònh-thuø thaéng-tuyeät dieäu hôn haún Höõu hoïc, taïi sao chæ noùi ñeán haønh tích cuûa Hoïc? Ñaùp: Cuõng neân noùi laø coù haønh tích cuûa Voâ hoïc maø khoâng noùi ñeán ñieàu aáy, laø coù caùch noùi khaùc. Laïi nöõa, ñaõ noùi ñeán baét ñaàu thì ñaõ noùi ñeán keát thuùc, cho neân ñaõ noùi ñeán haønh tích cuûa Hoïc thì cuõng noùi ñeán haønh tích cuûa Voâ hoïc. Laïi nöõa, muoán hieån baøy moãi phaàn vò coù söï thuø thaéng rieâng bieät, nghóa laø phaàn vò Höõu hoïc coù haønh tích thuø thaéng, trong phaàn vò Voâ hoïc coù giaûi thoaùt thuø thaéng; nhö vua vaø quan ñeàu coù söï hôn haún cuûa mình, ñoù laø vua thì toân quyù uy quyeàn thu phuïc thuø thaéng, quan ñoái vôùi söï nghieäp thì duõng caûm chieán ñaáu thuø thaéng. Laïi nöõa, haønh tích cuûa Höõu hoïc coù naêng löïc ñoaïn phieàn naõo, ñaùnh baïi giaëc thuø phieàn naõo, Voâ hoïc thì khoâng nhö vaäy. Laïi nöõa, haønh tích cuûa Höõu hoïc laø ñoaïn phieàn naõo, chòu khoù tu gia haïnh, Voâ hoïc thì khoâng nhö vaäy. Laïi nöõa, nghóa thöôøng xuyeân thöïc haønh laø nghóa cuûa haønh tích, Höõu hoïc thöôøng xuyeân thöïc haønh, Voâ hoïc thì khoâng nhö vaäy. Vì theá cho neân khoâng noùi ñeán haønh tích cuûa Voâ hoïc. Hoûi: Hoïc thaønh töïu thì quaù khöù coù maáy, vò lai coù maáy, hieän taïi coù maáy? Ñaùp: Neáu döïa vaøo Ñònh coù Taàm-coù Töù, baét ñaàu thaáy Hoïc hieän roõ tröôùc maét, thì quaù khöù khoâng coù, vò lai vaø hieän coù taùm. Trong naøy, Ñònh coù Taàm-coù Töù, ñoù laø Vò chí Ñònh vaø Tónh löï thöù nhaát. Döïa vaøo thì coù ngöôøi noùi: Cuøng sinh khôûi laø döïa vaøo. Laïi coù ngöôøi noùi: Ñaúng voâ giaùn duyeân laø nghóa cuûa döïa vaøo ôû ñaây. Lôøi bình: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Ngay nôi hai ñòa aáy noùi chung laø döïa vaøo. Baét ñaàu coù boán loaïi: 1. Baét ñaàu tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, nghóa laø döïa vaøo ñòa aáy baét ñaàu tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh. 2. Baét ñaàu ñaït ñöôïc quaû, nghóa laø döïa vaøo ñòa aáy baét ñaàu ñaït ñöôïc quaû Hoïc. 3. Baét ñaàu chuyeån caên, nghóa laø döïa vaøo ñòa aáy maø Tín thaéng giaûi baét ñaàu luyeän caên laøm Kieán chí. 4. Baét ñaàu lìa nhieãm, nghóa laø ñaïo theá tuïc lìa caùc nhieãm roài, baét ñaàu döïa vaøo ñòa aáy khôûi leân ñaïo voâ laäu hieän roõ ôû tröôùc maét. Trong naøy, toång quaùt döïa vaøo boán loaïi Baét ñaàu ñeå soaïn ra luaän, maø traûi qua caùc phaàn vò thì coù ñuû vaø khoâng ñuû, tuøy theo söï thích hôïp neân suy xeùt kyõ caøng roài choïn löïa. Thaáy Hoïc hieän roõ ôû tröôùc maét. Hoûi: Ngöôøi Hoïc cuõng coù luùc thaáy Phi hoïc phi voâ hoïc hieän roõ ôû

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 93 753

tröôùc maét, luùc aáy cuõng laø thaáy Hoïc, laø bôûi vì nhöõng ngöôøi Hoïc ñaõ khôûi leân caùi thaáy, taïi sao trong naøy khoâng noùi ñeán ngöôøi Hoïc thaáy Hoïc hieän roõ ôû tröôùc maét? Ñaùp: Neân noùi maø khoâng noùi ñeán, thì neân bieát trong naøy laø coù caùch noùi khaùc. Laïi nöõa, trong naøy thaáy Hoïc töùc laø noùi ñeán

thaáy Hoïc, chöù khoâng phaûi laø thaáy ngöôøi Hoïc, cho neân khoâng caàn phaûi hoûi vaën. Quaù khöù khoâng coù, nghóa laø noùi nhö tröôùc, caùc saùt-na ñaàu tieân hieän roõ ôû tröôùc maét thì hoaøn toaøn khoâng coù quaù khöù, bôûi vì chöa coù moät nieäm naøo ñaõ sinh-dieät, giaû söû ñaõ sinh-dieät maø ñaït ñöôïc quaû-chuyeån caên, hoaëc laø lui suït rôøi boû. Vò lai coù taùm, nghóa laø ngay luùc ban ñaàu tu nay ñuû taùm chi Hoïc cuûa vò lai. Hieän taïi coù taùm, bôûi vì luùc baáy giôø taùm chi hieän roõ ôû tröôùc maét. Taùm chi Hoïc dieät roài khoâng maát, neáu laïi döïa vaøo Ñònh coù Taàm-coù Töù thaáy Hoïc hieän roõ ôû tröôùc maét, thì quaù khöù-vò lai-hieän taïi ñeàu coù taùm. Trong naøy, Hoïc (bæ) ñoù laø taùm chi Hoïc. Dieät roài, nghóa laø Voâ thöôøng. Dieät roài khoâng maát, nghóa laø do ba nhan duyeân maø ñi ñaïo voâ laäu: 1. Bôûi vì ñaït ñöôïc quaû. 2. Bôûi vì chuyeån caên. 3. Bôûi vì lui suit rôøi boû. Khoâng coù ba duyeân naøy cho neân noùi laø khoâng maát. Neáu laïi döïa vaøo..., nghóa laø Hoïc töø saùt-na thöù hai trôû ñi, laïi döïa vaøo Ñònh coù Taàm-coù Töù thaáy Hoïc hieän roõ ôû tröôùc maét. Hoûi: Taïi sao khôûi leân thaáy Hoïc cuûa ñòa naøy? Ñaùp: Bôûi vì yù nieäm baùo aân, nghóa laø döïa vaøo ñòa naøy maø phaù tan giaëc thuø phieàn naõo, nghó ñeán baùo ñeàn aân aáy cho neân laïi tieáp tuïc khôûi leân; nhö nhôø vaøo aùo giaùp vaø binh khí maø deïp tan giaëc thuø roài, laïi thöôøng xuyeân söûa sang tu boå-quyù troïng caát giöõ can thaän. Laïi nöõa, do boán chuyeân cho neân laïi tieáp tuïc khôûi leân thaáy Hoïc cuûa ñòa aáy: 1. Vì truù trong phaùp löïc hieän taïi. 2. Vì daïo chôi trong coâng ñöùc. 3. Vì quaùn xeùt nhöõng vieäc laøm voán coù. 4. Vì thoï duïng taøi saûn baäc Thaùnh. Quaù khöù coù taùm, nghóa laø töø saùt-na thöù hai veà sau laø thaønh töïu quaù khöù, sa-na thöù nhaát thì ñaõ khôûi dieät. Vò lai vaø hieän taïi ñeàu coù taùm, nhö tröôùc ñaõ noùi neân bieát. Hoïc dieät roài khoâng maát, neáu döïa vaøo Ñònh khoâng coù Taàm-khoâng coù Töù thaáy Hoïc hieän roõ ôû tröôùc maét, thì quaù khöù-vò lai coù taùm, hieän taïi coù baûy. Trong naøy, Ñònh khoâng coù Taàm-khoâng coù Töù, ñoù laø Tónh löï thöù

hai-thöù ba-thöù tö. Hoûi: Vì sao khoâng noùi ñeán Tónh löï trung gian? Ñaùp: Neân noùi maø khoâng noùi ñeán, thì neân bieát laø nghóa naøy coù khaùc. Laïi nöõa, Tónh löï trung gian vaø ba ñòa sau thì Chi khoâng coù taêng giaûm, cho neân khoâng noùi ñeán. Quaù khöù-vò lai ñeàu coù taùm, nhö tröôùc ñaõ noùi neân bieát. Hieän taïi coù baûy, laø töø ra Chaùnh tö duy, bôûi vì noù khoâng coù Taàm. Hoïc dieät roài khoâng maát, neáu döïa vaøo Ñònh Voâ saéc thaáy Hoïc hieän roõ ôû tröôùc maét, thì quaù khöù-vò lai coù taùm, hieän taïi coù boán. Trong naøy, Ñònh Voâ saéc ñoù laø ba Ñònh Voâ saéc tröôùc. Hoûi: Vì sao khoâng noùi ñeán Ñònh Voâ saéc thöù tö? Ñaùp: Bôûi vì ñòa aáy khoâng coùThaùnh ñaïo, cho neân veà sau seõ noùi ñeán khôûi taâm theá tuïc. Quaù khöù-vò lai ñeàu coù taùm, nhö tröôùc ñaõ noùi neân bieát. Hieän taïi coù boán, laø töø ra Chaùnh tö duy-Chaùnh ngöõ-Chaùnh nghieäp-Chaùnh maïng, bôûi vì ñòa aáy khoâng coù. Hoïc dieät roài khoâng maát, neáu tieán vaøo Dieät ñinh-hoaëc laø taâm theá tuïc hieän roõ ôû tröôùc maét, thì quaù khöù-vò lai coù taùm, hieän taïi khoâng coù. Trong naøy, tieán vaøo Dieät ñònh, nghóa laø ñang truù trong Ñònh Dieät thoï töôûng. Taâm theá tuïc, ñoù laø taâm ñònh höõu laäu ra khoûi Dieät ñònh, hoaëc

laø taâm tieáp tuïc khôûi leân ñònh höõu laäu khaùc. Quaù khöù-vò lai ñeàu coù taùm, nghóa laø luùc ban ñaàu tröôùc ñaây ñaõ khôûi leân taùm chi cuûa Ñònh coù Taàm-coù Töù, vaø tu cuûa vò lai. Hieän taïi khoâng coù, bôûi vì luùc ñang Dieät ñònh thì khoâng coù Thaùnh ñaïo, bôûi vì taâm theá tuïc thì khoâng khôûi leân taùm chi cuûa ñaïo voâ laäu. Neáu döïa vaøo Ñònh khoâng coù Taàm-khoâng coù Töù, baét ñaàu thaáy Hoïc hieän roõ ôû tröôùc maét, thì quaù khöù khoâng coù, vò lai coù taùm, hieän taïi coù baûy. Trong naøy, nghóa veà döïa vaøo nhö tröôùc ñaõ noùi neân bieát. Ñònh khoâng coù Taàm-khoâng coù Töù töùc laø ba Tónh löï sau. Baét ñaàu thì coù ñuû boán loaïi noùi roäng ra nhö tröôùc. Giaûi thích veà nghóa thaáy Hoïc, cuõng nhö tröôùc ñaõ noùi. Quaù khöù khoâng coù, bôûi vì saùt-na thöù nhaát thì chöa coù moät nieäm naøo ñaõ sinh dieät, giaû söû ñaõ sinh dieät maø vì ba duyeân cho neân rôøi boû. Vò lai coù taùm, ñoù laø ngay luùc ban ñaàu tu ñaày ñuû taùm chi Hoïc cuûa vò lai. Hieän taïi coù baûy, bôûi vì ñòa aáy khoâng coù Chaùnh tö duy. Hoïc dieät roài khoâng maát, neáu laïi döïa vaøo Ñònh khoâng coù Taàm- khoâng coù Töù, thaáy Hoïc hieän roõ ôû tröôùc maét, thì quaù khöù-hieän taïi coù baûy, vò lai coù taùm. Trong naøy, Hoïc dieät roài khoâng maát… giaûi thích nhö tröôùc. Quaù khöù coù baûy, nghóa laø töø saùt-na thöù hai veà sau laø thaønh töïu quaù khöù,

saùt-na thöù nhaát thì ñaõ khôûi dieät laø baûy. Hoïc dieät roài khoâng maát, neáu döïa vaøo Ñònh Voâ saéc, thaáy Hoïc hieän roõ ôû tröôùc maét, thì quaù khöù coù baûy, vò lai coù taùm, hieän taïi coù boán. Trong naøy, quaù khöù coù baûy, nghóa laø saùt-na thöù nhaát ñaõ khôûi dieät, coøn laïi nhö tröôùc ñaõ giaûi thích. Hoïc dieät roài khoâng maát, neáu tieán vaøo Dieät ñònh-hoaëc laø taâm theá tuïc hieän roõ ôû tröôùc maét, thì quaù khöù coù baûy, vò lai coù taùm, hieän taïi khoâng coù. Trong naøy, taát caû nhö tröôùc ñaõ noùi neân bieát. Hoïc dieät roài khoâng maát, neáu döïa vaøo Ñònh coù Taàm-coù Töù, thaáy Hoïc hieän roõ ôû tröôùc maét thì quaù khöù coù baûy, vò lai-hieän taïi coù taùm. Trong naøy, quaù khöù coù baûy, vò lai-hieän taïi coù taùm. Trong naøy, quaù khöù coù baûy, nghóa laø luùc ba ñaàu tröôùc ñaây ñaõ khôûi leân baûy chi cuûa Ñònh khoâng coù Taám-khoâng coù Töù. Vò lai coù taùm, töùc laø phaàn vò ban ñaàu ñaõ tu vò lai. Töø tieán vaøo Dieät ñònh-taâm theá tuïc veà sau seõ noùi; khôûi leân Ñònh coù Taàm-coù Töù, veà sau seõ phaân bieät. Neáu döïa vaøo Ñònh Voâ saéc, baét ñaàu thaáy Hoïc hieän roõ ôû tröôùc maét, thì quaù khöù khoâng coù, vò lai coù taùm, hieän taïi coù boán. Trong naøy, Ñònh voâ saéc nghóa laø ba Ñònh Voâ saéc tröôùc. Baét ñaàu thì chæ döïa vaøo lìa nhieãm maø soaïn luaän, bôûi vì ñaïo theá tuïc lìa caùc nhieãm roài baét ñaàu khôûi leân voâ laäu; ba Ñònh Voâ saéc hieän roõ ôû tröôùc maét, cho neân khoâng coù nghóa döïa vaøo Voâ saéc maø tieán vaøo Kieán ñaïo; khoâng coù baét ñaàu tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh ôû loaïi thöù nhaát, khoâng coù nghóa döïa vaøo Voâ saéc maø ñaït ñöôïc quaû cuûa Hoïc, cuõng khoâng coù nghóa döïa vaøo Voâ saéc maø phaàn vò Hoïc, luyeän caên, cho neân khoâng coù baét ñaàu ñaït ñöôïc quaû vaø baét ñaàu chuyeån caên. Phaàn coøn laïi giaûi thích nhö tröôùc. Hoûi: Ñònh voâ saéc höõu laäu caàn phaûi döïa vaøo Tónh löï voâ laäu laøm gia haïnh phaùt khôûi, Ñònh Voâ saéc voâ laäu cuõng nhaát ñònh phaûi

döïa vaøo Tónh löï voâ laäu laøm gia haïnh phaùt khôûi, taïi sao trong naøy noùi döïa vaøo Ñònh Voâ saéc baét ñaàu thaáy Hoïc hieän roõ ôû tröôùc maét, thì quaù khöù khoâng thaønh töïu taùm chi? Ñaùp: Chi ñaïo voâ laäu coù chi thuoäc veà Tónh löï, coù chi thuoäc veà Voâ saéc; thuoäc veà Tónh löï thì tuyø quaù khöù thaønh töïu, maø thuoäc veà Voâ saéc thì quaù khöù khoâng thaønh töïu, cho neân noùi quaù khöù khoâng coù taùm chi. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Coù luùc döïa vaøo ñaïo theá tuïc ñaït ñöôïc quaû Baát hoaøn roài, khoâng phaùt khôûi ñaïo voâ laäu, laïi cuøng ñaïo theá tuïc lìa nhieãm cuûa boán Tónh löï, hoaëc laïi lìa nhieãm cuûa ba Voâ saéc roài, luùc baét ñaàu khôûi leân Ñònh Voâ saéc voâ laäu, luùc aáy quaù khöù khoâng coù taùm chi Thaùnh ñaïo, cho neân ñöa ra caùch noùi naøy: Quaù khöù hoaøn toaùn khoâng coù.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 93 756

Hoïc dieät roài khoâng maát, neáu laïi döïa vaøo Ñònh Voâ saéc, thaáy Hoïc hieän roõ ôû tröôùc maét, thì quaù khöù-hieän taïi coù boán, vò lai coù taùm, quaù khöù coù boán, nghóa laø tröôùc nay ñaõ phaùt khôûi boán chi trong nieäm thou nhaát. Vò lai coù taùm, nghóa laø tröôùc nay ñaõ tu taùm chi cuûa vò lai. Phaàn coøn laïi giaûi thích nhö tröôùc. Hoïc dieät roài khoâng maát, neáu tieán vaøo Dieät ñònh, hoaëc laø taâm theá tuïc hieän roõ ôû tröôùc maét, thì quaù khöù coù boán, vò lai coù taùm, hieän taïi khoâng coù. Trong naøy, taát caû nhö tröôùc ñaõ noùi neân bieát. Hoïc dieät roài khoâng maát, neáu döïa vaøo Ñònh coù Taàm-coù Töù, thaáy Hoïc hieän roõ ôû tröôùc maét, thì quaù khöù coù boán, vò lai-hieän taïi coù taùm. Trong naøy, quaù khöù coù boán, ñoù laø Ñònh Voâ saéc baét ñaàu khôûi leân boán chi. Vò lai coù taùm, töùc laø luùc aáy tu taùm chi cuûa vò lai. Hoûi: Ñònh Voâ saéc khoâng giaùn ñoaïn chaéc chaén khoâng theå naøo day khôûi ñònh coù Taàm-coù Töù, taïi sao trong naøy ñöa ra caùch noùi nhö vaäy? Ñaùp: Neân bieát trong naøy laø noùi theo thöù töï, chöù khoâng phaûi laø Ñònh theo thöù töï; döïa vaøo caùch noùi tuyø thuaän maø noùi, chöù khoâng döïa vaøo Ñònh tuyø thuaän maø noùi. Hoïc dieät roài khoâng maát, neáu döïa vaøo Ñònh khoâng coù Taàm-khoâng coù Töù, thaáy Hoïc hieän roõ ôû tröôùc maét, thì quaù khöù coù boán, vò lai coù taùm, hieän taïi coù baûy. Trong naøy, quaù khöù coù boán, nghóa laø tröôùc tieân döïa vaøo Ñònh Voâ saéc, luùc ban ñaàu ñaõ day khôûi boán vò. Vò lai coù taùm, töùc laø do Hoïc maø tu taùm chi cuûa vò lai. Hoûi: Tieáp theo tröôùc ñaõ khôûi leân taùm chi cuûa Ñònh coù Taàm-coù Töù, tieán vaøo quaù khöù ñeàu thuaän theo khoâng maát, taïi so chæ noùi quaù khöù coù boán? Ñaùp: Trong naøy ñaõ noùi quaù khöù-vò lai ñeàu laø hieån baøy veà luùc ban ñaàu day khôûi vaø tu, chöù khoâng hieån baøy veà phaàn vò sau ñaõ day khôûi-ñaõ tu, cho neân khoâng coù maát ñi; hieän taïi tuyø theo luùc hieän roõ ôû tröôùc maét, cho neân tuyø theo day khôûi maø noùi. Hoûi: Nay ôû trong naøy noùi ñeán ngöôøi Hoïc naøo? Ñaùp: Neáu nhöõng ngöôøi hoïc ñoái vôùi taát caû caùc Ñònh theo thöù töï maø tieán vaøo taát caû, nhö coù ngöôøi theo thöù töï böôùc leân baäc thang thì ôû nay noùi ñeán. Nghóa laø coù ngöôøi hoïc tröôùc heat tieán vaøo Ñònh khoâng coù Taàm-khoâng coù Töù, tieáp theo tieán vaøo Ñònh Voâ saéc, tieáp theo tieán vaøo Dieät ñònh, sau cuøng khôûi taâm theá tuïc; ngöôøi hoïc nhö vaäy thì ôû nay noùi ñeán. Neáu coù ngöôøi hoïc tröôùc heát

tieán vaøo Ñònh coù Taàm-coù Töù, tieáp theo tieán vaøo Ñònh khoâng coù Taàm-khoâng coù Töù, tieáp theo Ñònh Voâ saéc, tieáp theo tieán vaøo Dieät ñònh, sau cuøng khôûi taâm voâ laäu; nhöõng ngöôøi hoïc naøy

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 93 757

khoâng phaûi ôû ñaây noùi ñeán. Nhö trong chöông Taïp Uaån noùi: “Neáu coù moät Boå-ñaëc-giaø-la, ñaày ñuû möôøi hai chi cuûa phaùp khôûi thì ôû ñaây noùi ñeán; neáu khoâng ñaày ñuû thì khoâng phaûi laø ôû nay noùi ñeán.” Nhö trong kinh noùi: “Tröôùc heát thaáy ngöôøi nöõ hình daùng vaø maët maøy ñoan nghieâm moïi ngöôøi ñeàu thích nhìn, tieáp theo thaáy giaø yeáu, tieáp theo thaáy beänh taät, tieáp theo thaáy maïng chung, tieáp theo thaáy caùc giai ñoaïn bieán hoaïi sau khi cheát.” Ngöôøi nöõ nhö vaäy thì trong kinh noùi ñeán, neáu khoâng nhö vaäy thì khoâng phaûi laø kinh ñaõ noùi ñeán. Ngöôøi hoïc trong naøy neân bieát cuõng nhö vaäy. Lôøi bình: neân döa ra caùch noùi naøy: Trong naøy noùi chung veà taát caû nhöõng ngöôøi hoïc, tuyø theo nhöõng ngöôøi hoïc, ôû trong caùc phaàn vò ñaõ phaùt khôûi chi Hoïc ñeàu thaâu nhieáp taát caû. Neân bieát raèng haønh tích coù boán loaïi sai bieät: 1. Thoâng haïnh chaäm veà Khoå. 2. Thoâng haïnh nhanh veà Khoå. 3. Thoâng haïnh chaäm veà Laïc. 4. Thoâng haïnh nhanh veà Laïc. Nhöng caùc haønh tích neân noùi laø moät loaïi, ñoù laø höôùng ñeán haønh dieät Khoå. Höôùng ñeán haønh dieät sinh laõo beänh töû vaø quaû baùo theá gian, hoaëc phaûi noùi laø hai, ñoù laø höôùng ñeán haønh dieät Danh vaø höôùng ñeán haønh dieät Saéc; hoaëc phaûi noùi laø ba, ñoù laø höôùng ñeán haønh dieät ba coõi; hoaëc phaûi noùi laø naêm, ñoù laø höôùng ñeán haønh dieät naêm Uaån; hoaëc phaûi noùi laø möôøi hai, ñoù laø höôùng ñeán haønh dieät möôøi hai chi duyeân khôûi; hoaëc phaûi noùi laø voâ löôïng, ñoù laø bôûi vì sa-na noái tieáp nhau sai bieät voâ cuøng voâ taän. Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá Toân môû roäng veà moät-hai-ba, toùm löôïc möôøi hai..., maø thieát laäp boán Thoâng haïnh nhö vaäy? Ñaùp: Bôûi vì ba quan heä (Söï): 1. Bôûi vì ñòa. 2. Bôûi vì caên. 3. Bôûi vì Boå-ñaëc giaø-la. Ñaây laø noùi chung, neáu noùi rieâng bieät thì chæ vì hai quan heä, ñoù laø vì ñòa-vì caên, hoaëc laø vì ñòa-vì Boå-ñaëc-giaø-la. Vì ñòa-vì caên, ñoù laø Vò chí Ñònh, Tónh löï trung gian, ba Voâ saéc Ñònh. Nhöõng ngöôøi caên taùnh chaäm chaïp trong caùc ñòa naøy, ñoái vôùi taát caû Thaùnh ñaïo goïi laø Thoâng haïnh chaäm veà Khoå; nhöõng ngöôøi caên taùnh

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 93 758

nhanh nhaïy ngay nôi caùc ñòa naøy, taát caû Thaùnh ñaïo goïi laø Thoâng haïnh nhanh veà Khoå; nhöõng caên taùnh chaäm chaïp trong boán Tónh löï caên baûn, taát caû Thaùnh ñaïo goïi laø Thoâng haïnh chaäm chaïp veà Laïc; nhöõng ngöôøi caên taùnh nhanh nhaïy ngay nôi caùc ñòa naøy, taát caû Thaùnh ñaïo goïi laø Thoâng haïnh nhanh veà Laïc. Vì ñòa-vì Boå-ñaëc-giaø-la,ñoù laø Vò chí Ñònh, Tónh löï trung gian, ba Voâ saéc ñònh. Ngöôøi tuyø tính haønh-Tín thaéng giaûi-Thôøi giaûi thoaùt trong caùc ñòa naøy, ñoái vôùi taát caû Thaùnh ñaïo goïi laø Thoâng haïnh chaäm veà khoå; ngöôøi Tuyø phaùp haønh-Kieán chí-Baát thôøi giaûi thoaùt ngay nôi caùc ñòa naøy, taát caû Thaùnh ñaïo goïi Thoâng haïnh nhanh veà Khoå; ngöôøi tuyø Tín

haønh- Tín thaéng giaûi-Thôøi giaûi thoaùt trong boán Tónh löï caên baûn, taát caû Thaùnh ñaïo goïi laø Thoâng haïnh chaäm veà Laïc; ngöôøi Tuyø phaùp haønh-Kieán chí- Baát thôøi giaûi thoaùt ngay nôi caùc ñòa naøy, taát caû Thaùnh ñaïo goïi laø Thoâng haïnh nhanh veà Laïc. Hoûi: Töï taùnh cuûa boán Thoâng haïnh naøy laø gì? Ñaùp: Laáy naêm Uaån-boán Uaån laøm töï taùnh, nghóa laø ôû Tónh löï vaø Caän phaàn thì laáy naêm Uaån laøm töï taùnh, ôû Voâ saéc thì laáy boán Uaån laøm töï taùnh. Nhö vaäy goïi laø töï taùnh cuûa Thoâng haïnh, töï Theå cuûa ngaõ-vaät, boån taùnh cuûa töôùng phaàn. Ñaõ noùi veà töï taùnh, nguyeân côù theá nay seõ noùi ñeán. Hoûi: Vì sao goïi laø Thoâng haïnh, Thoâng haïnh laø nghóa gì? Ñaùp: Thoâng goïi laø thoâng ñaït, Haïnh goïi laø haønh tích. Coù naêng löïc ñích thöïc thoâng ñaït höôùng ñeán Nieát-baøn, laø nghóa cuûa Thoâng haïnh. Thoâng haïnh chaäm veà Khoå. Hoûi: Thaùnh ñaïo khoâng phaûi laø töï taùnh cuûa Khoå thoï, cuõng khoâng phaûi laø töông öng vôùi Khoå thoï, taïi sao goïi laø Khoå? Ñaùp: Caän phaàn Voâ saéc khoù thaønh töïu, cho neân Thaùnh ñaïo ñaõ phaùt khôûi goïi laø Khoå; Tónh löï caên baûn deã thaønh töïu, cho neân Thaùnh ñaïo ñaõ phaùt khôûi goïi laø Laïc. ÔÛ ñaây phaân bieät roäng ra nhö trong boán Tónh löï ôû chöông Kieát Uaån tröôùc ñaây. Hoûi: Vì sao Thaùnh ñaïo goïi laø chaäm? Ñaùp: Bôûi vì Thaùnh ñaïo do ngöôøi caên taùnh chaäm chaïp maø day khôûi, khoâng coù naêng löïc nhanh choùng höôùng ñeán Nieát-baøn cöùu caùnh, cho neân goïi laø chaäm; Thaùnh ñaïo do nhöõng ngöôøi caên taùnh nhanh nhaïy maø day khôûi, nhanh choùng höôùng ñeán Nieát-baøn, cho neân goïi laø nhanh. Hoûi: Coù luùc Tìn thaéng giaûi nhanh choùng ñeán Nieát-baøn hôn so vôùi Kieán chí, nhö Tín thaéng giaûi tinh tieán chòu khoù tu haønh nhanh choùng chöùng Nieát-baøn, Kieán chí ueå oaûi lôi long khoâng theå nhanh choùng chöùng ñöôïc. Nhö coù baøi tuïng noùi:

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 93 759

“Ngöôøi khoâng phoùng tuùng-ngöôøi phoùng tuùng, ngöôøi thöùc nhieàu vaø ngöôøi nguû nhieàu, Nhö cöôõi ngöïa nhanh nheïn-chaäm haïp, haønh giaû chòu khoù ñeán nôi tröôùc.” Nhö coù hai ngöôøi cuøng ñi ñeán moät phía, moät ngöôøi cöôõi con ngöïa nhanh nheïn, moät ngöôøi cöôõi con ngöïa chaäm chaïp, ngöôøi cöôõi con ngöïa nhanh nheïn khoâng chòu khoù ñi cho neân khoâng theå naøo nhanh choùng ñeán nôi, ngöôøi cöôõi con ngöïa chaäm chaïp vì chòu khoù ñi cho neân vaãn coù theå nhanh choùng ñeán nôi. Nhö vaäy, Kieán chí vaø Tín thaéng giaûi cuøng höôùng ñeán Nieát-baøn, neáu Tín thaéng giaûi tinh tieán chòu khoù tu haønh nhanh choùng chöùng Nieát-baøn, Kieán chí ueå oaûi lôi loûng khoâng theå naøo nhanh choùng chöùng ñöôïc, taïi sao laïi noùi Thaùnh ñaïo do ngöôøi caên taùnh chaäm chaïp ñaõ day khôûi, khoâng coù naêng löïc nhanh choùng höôùng ñeán cho neân goïi laø chaäm? Ñaùp: Trong naøy yù noùi ngöôøi chòu khoù thöïc haønh nhö nhau, neáu chòu khoù thöïc haønh nhö nhau thì Kieán chí nhanh choùng chöùng ñöôïc, chöù khoâng phaûi laø Tín thaéng giaûi, cho neân noùi laø chaäm. Hoûi: Boán loaïi haønh naøy laáy naêm Uaån-boán Uaån laøm töï taùnh, vì sao goïi laø Thoâng? Bôûi vì Thoâng chæ hieån baøy veà Tueä chöù khoâng phaûi laø Uaån khaùc. Ñaùp: Bôûi vì Tueä taêng leân cho neân chæ noùi laø Thoâng, nhö trong Kieán ñaïo tuy coù ñuû naêm Uaån,

maø bôûi vì Tueä taêng leân cho neân chæ thieát laäp teân goïi cuûa Kieán; nhö caùc trí theá tuïc Hieän quaùn bieân, tuy duøng boán Uaån- naêm Uaån laøm taùnh, maø Tueä taêng leân cho neân chæ thieát laäp teân goïi cuûa Trí; Ñònh Kim cang duï tuy duøng boán Uaån-naêm Uaån laøm taùnh, maø Ñaúng trì taêng leân cho neân chæ thieát laäp teân goïi cuûa Ñònh; Thoâng haïnh cuõng nhö vaäy, cho neân khoâng caàn phaûi vaën hoûi. Nhö trong kinh noùi: “Theá naøo laø Thoâng haïnh chaäm veà Khoå? Ñoù laø caùc Tyø kheo cheâ traùch chaùn gheùt ñoái vôùi naêm Thuû uaån.” Hoûi: Thoâng haïnh chaäm veà Khoå duyeân vaøo caûnh cuûa boán Ñeá, vì sao Ñöùc Theá Toân chæ noùi laø duyeân vôùi Khoå? Ñaùp: Cuõng phaûi noùi Thoâng haïnh naøy duyeân vôùi ba Ñeá coøn laïi, maø khoâng noùi ñeán laø coù caùch noùi khaùc. Laïi nöõa, Khoå ñeá ôû ñaàu tieân, ñaõ noùi duyeân vôùi Khoå, thì neân bieát laø cuõng noùi duyeân vôùi ba Ñeá coøn laïi. Laïi nöõa, trong kinh aáy chæ hieån baøy veà gia haïnh chöù khoâng hieån baøy veà caên baûn, nghóa laø luùc gia haïnh thì duyeân vôùi naêm Thuû uaån maø day khôûi haønh töôùng chaùn ngaùn, ñeán caên baûn thì duyeân vôùi boán Thaùnh ñeá. Trong luaän Taäp Dò Moân ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Theá naøo laø

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 93 760

Thoâng haïnh chaäm veà Khoå? Ñoù laø Tónh löï voán khoâng thaâu nhieáp naêm caên chaäm chaïp nhö Tín… theá naøo laø Thoâng haïnh nhanh veà Khoå? Ñoù laø Tónh löï voán khoâng thaâu nhieáp naêm caên nhanh nhaïy nhö Tín… theá naøo laø Thoâng haïnh chaäm veà Laïc? Ñoù laø Tónh löï ñaõ thaâu nhieáp naêm caên chaäm chaïp nhö Tín… Theá naøo laø Thoâng haïnh nhanh veà Laïc? Ñoù laø Tónh löï ñaõ thaâu nhieáp naêm caên nhanh nhaïy nhö Tín…” Hoûi: Boán Thoâng haïnh naøy laáy naêm Uaån-boán Uaån laøm töï taùnh; taïi sao luaän aáy chæ noùi naêm caên nhanh nhaïy-chaäm chaïp nhö Tín…? Ñaùp: Bôûi vì döïa vaøo theá maïnh maø noùi, nghóa laø ôû trong naêm Uaån- boán Uaån hieän haønh thì naêm caên laø maïnh nhaát. Laïi nöõa, naêm caên nhö Tín… phöông tieän thieän xaûo ñoái vôùi vieäc ñaõ laøm, coù naêng löïc nhanh choùng thaønh töïu hôn haún Uaån khaùc, cho neân chæ noùi ñeán naêm caên. Hoûi: Caùc loaøi höõu tình coù caên taùnh trung bình hay khoâng? Neáu coù thì luaän aáy vì sao khoâng noùi ñeán? Neáu khoâng coù thì trong kinh noùi neân thoâng hieåu theá naøo? Nhö trong kinh noùi: “Coù caùc höõu tình ôû theá gian- sinh ôû theá gian, lôùn leân coù ngöôøi caên taùnh nhanh nhaïy, coù ngöôøi caên taùnh trung bình, coù ngöôøi caên taùnh chaäm chaïp…” Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Khoâng coù caên taùnh trung bình. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì Kieán ñaïo coù hai loaïi: 1. Tuøy tín haønh ñaïo. 2. Tuøy phaùp haønh ñaïo. Tu ñaïo cuõng coù hai loaïi: 1. Ñaïo cuûa Tín thaéng giaûi. 2. Ñaïo cuûa Kieán chí. Ñaïo voâ hoïc cuõng coù hai loaïi: 1. Ñaïo cuûa Thôøi giaûi thoaùt. 2. Ñaïo cuûa Baát thôøi giaûi thoaùt. Vì khoâng coù ñaïo thöù ba, cho neân khoâng coù caên taùnh trung bình. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì trong kinh noùi neân thoâng hieåu theá naøo? Ñaùp: Ngöôøi ñöôïc Ñöùc Phaät hoaù ñoä, coù ngöôøi thaáy Ñeá tröôùc, coù ngöôøi thaáy Ñeá giöõa, coù ngöôøi thaáy Ñeá sau; ngöôøi thaáy Ñeá tröôùc thì noùi laø caên taùnh nhanh nhaïy, ngöôøi thaáy Ñeá giöõa thì noùi laø caên taùnh trung bình, ngöôøi thaáy Ñeá sau thì noùi laø caên

taùnh chaäm chaïp. Laïi nöõa, ngöôøi ñöôïc Ñöùc Phaät hoaù ñoä, coù ngöôøi thaáy Ñeá gaàn, coù ngöôøi thaáy Ñeá xa, coù ngöôøi thaáy Ñeá khoâng gaàn khoâng xa; ngöôøi thaáy Ñeá gaàn thì goïi laø caên taùnh nhanh nhaïy, nhö A-nhaõ-ña-kieàu-traàn-na..., ngöôøi thaáy Ñeá xa thì goïi laø caên taùnh chaäm chaïp, nhö Thieän Hieàn..., ngöôøi thaáy Ñeá khoâng gaàn khoâng xa thì goïi laø caên taùnh trung bình, nhö Hoä Quoác... Laïi coù ngöôøi noùi:

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 93 761

Cuõng coù caên taùnh trung bình. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì luaän aáy vì sao khoâng noùi ñeán? Ñaùp: Caàn phaûi noùi maø khoâng noùi ñeán, thì neân bieát laø nghóa naøy coù khaùc. Laïi nöõa, caên taùnh trung bình töùc laø thaâu nhieáp ôû giöõa nhanh nhaïy vaø chaäm chaïp. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì luùc noùi ñeán caên taùnh chaäm chaïp thì caên taùnh trung bình goïi laø nhanh nhaïy hôn caên taùnh chaäm chaïp, luùc noùi ñeán caên taùnh nhanh nhaïy thì caên taùnh trung bình goïi laø chaäm chaïp hôn haún caên taùnh nhanh nhaïy. Vì vaäy, Toân giaû Theá Höõu noùi raèng: "Caên taùnh trung bình neân noùi laø do caên taùnh nhanh nhaïy thaâu nhieáp, bôûi vì hôn haún caên taùnh chaäm chaïp; caên taùnh naøy coøn coù theå noùi laø do caên taùnh chaäm chaïp thaâu nhieáp, bôûi vì keùm hôn caên taùnh nhanh nhaïy." Ñaïi ñöùc noùi raèng: "Caên taùnh trung bình coù theå noùi laø do caên taùnh nhanh nhaïy-chaäm chaïp thaâu nhieáp, maø khoâng coù theå noùi laø do caên taùnh baäc Thöôïng-baäc Hoïc thaâu nhieáp. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì caên taùnh nhanh nhaïy-chaäm chaïp ñeàu coù ba phaåm. Vì sao bieát nhö vaäy? Bôûi vì Ñaïi giaùc-Ñoäc giaùc vaø Xaù-lôïi-töû..., ñeàu thaâu nhieáp trong chuûng taùnh Tuøy phaùp haønh. Ba loaïi caên taùnh naøy leõ naøo coù theå töông töï hay sao? Trong caên taùnh nhanh nhaïy ñaõ coù ba phaåm, cho neân bieát caên taùnh chaäm chaïp cuõng phaûi coù ba phaåm. Hai ñaïo cuûa caên taùnh nhanh nhaïy vaø chaäm chaïp ñeàu coù ba phaåm; bôûi vì ñaïo thöù ba khoâng theå naøo coù ñöôïc, cho neân A-tyø-ñaït-ma noùi khoâng coù caên taùnh trung bình. Nhö vaäy deã daøng thoâng hieåu hai caùch noùi trong kinh vaø luaän." Trong luaän Taäp Dò Moân laïi ñöa ra caùch noùi naøy: "Thoâng haïnh chaäm veà Khoå, hoaëc laø taäp-hoaëc laø tu-hoaëc laø nhieàu vieäc ñaõ laøm, coù theå ñaày ñuû Thoâng haïnh nhanh veà Khoå; Thoâng haïnh chaäm chaïp veà laic, hoaëc laø taäp-hoaëc laø tu-hoaëc laø nhieàu vieäc ñaõ laøm, coù theå ñaày ñuû Thoâng haïnh nhanh veà Laïc." Hoûi: Noùi ñaày ñuû ñieàu gì, laø ñaày ñuû ñoái vôùi caên, hay laø ñaày ñuû lìa nhieãm? Neáu ñaày ñuû ñoái vôùi caên, thì Thoâng haïnh chaäm veà Khoå, hoaëc laø taäp-hoaëc laø tu-hoaëc laø nhieàu vieäc ñaõ laøm, lyù ra neân coù naêng löïc ñaày ñuû caû hai Thoâng haïnh veà nhanh; Thoâng haïnh chaäm veà Laïc, hoaëc laø taäp- hoaëc laø tu-hoaëc laø nhieàu vieäc ñaõ laøm, cuõng phaûi coù naêng löïc ñaày ñuû caû hai Thoâng haïnh veà nhanh. Neáu ñaày ñuû lìa nhieãm, thì chaäm caàn phaûi ñaày ñuû chaäm, nhanh caàn phaûi ñaày ñuû nhanh, taïi sao luaän aáy ñöa ra caùch noùi naøy? Ñaùp: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Luaän aáy noùi ñaày ñuû veà caên, vaø noùi töông töï chöù khoâng phaûi laø khoâng töông töï, bôûi vì Khoå töông töï chöù khoâng phaûi laø Laïc, Laïc vaø Laïc töông töï chöù khoâng phaûi laø Khoå.

Hoûi: Ai thaønh töïu maáy loaïi Thoâng haïnh? Ñaùp: Hoaëc laø ngöôøi thaønh töïu moät loaïi, ñoù laø ngöôøi chöa lìa nhieãm coõi Duïc; hoaëc laø coù ngöôøi thaønh töïu hai loaïi, ñoù laø ngöôøi ñaõ lìa nhieãm coõi Duïc. Toân giaû Taêng-giaø-phieät-toâ noùi raèng: “Coù ngöôøi thaønh töïu ñaày ñuû boán Thoâng haïnh, ñoù laø ngöôøi döïa vaøo Tónh löï caên baûn maø luyeän caên, luùc truù trong ñaïo voâ giaùn, chöa rôøi boû hai Thoâng haïnh veà nhanh.” Lôøi bình: Vò aáy khoâng neân ñöa ra caùch noùi naøy, neáu ñöa ra caùch noùi naøy thì phaûi laø hoaïi caên vaø hoaïi Boå-ñaëc-giaø-la. Hoaïi caên thì luùc baáy giôø phaûi laø caên chaäm chaïp cuõng laø caên nhanh nhaïy. Hoaïi Boå-ñaëc-giaø-la thì luùc baáy giôø leõ ra cuõng laø nhöõng Tín thaéng giaûi-cuõng laø nhöõng Kieán chí. Ñöøng coù sai laàm naøy, vì vaäy caùch noùi tröôùc ñoái vôùi lyù laø thích hôïp. Coù thaønh töïu moät-hai, khoâng coù thaønh töïu ba-boán, bôûi vì khoâng coù moät ngöôøi maø thaønh töïu hai caên nhanh nhaïy vaø chaäm chaïp. Hoûi: Ai söû duïng maáy loaïi Thoâng haïnh ñeå laøm nhöõng vieäc caàn laøm? Ñaùp: Coù luùc chæ söû duïng moät loaïi, hoaëc coù luùc söû duïng hai loaïi, hoaëc coù luùc söû duïng ba loaïi, coù luùc söû duïng ñaàu ñuû boán loaïi maø khoâng cuøng moät luùc. Coù luùc söû duïng moät loaïi, ñoù laø hoaëc chæ söû duïng Thoâng haïnh chaäm veà Khoå maø laøm nhöõng vieäc caàn laøm, nhö ngöôøi caên taùnh chaäm chaïp döïa vaøo Vò chí Ñònh, Tónh löï trung gian, ba Voâ saéc Ñònh, tuøy theo söï thích hôïp ñeå tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, ñaït ñöôïc quaû lìa nhieãm, tu coâng ñöùc khaùc maø nhaäp Nieát-baøn. Hoaëc laïi chæ söû duïng Thoâng haïnh nhanh veà Khoå maø laøm nhöõng vieäc caàn laøm, nhö ngöôøi caên taùnh nhanh nhaïy döïa vaøo Vò chí Ñònh, Tónh löï trung gian, ba Voâ saéc Ñònh, tuøy theo söï thích hôïp ñeå tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, ñaït ñöôïc quaû lìa nhieãm, tu coâng ñöùc khaùc maø nhaäp Nieát-baøn. Hoaëc laïi chæ söû duïng Thoâng haïnh chaäm veà Laïc maø laøm nhöõng vieäc caàn laøm, nhö ngöôøi caên taùnh chaäm chaïp lìa nhieãm coõi Duïc roài, döïa vaøo boán Tónh löï caên baûn, tuøy theo söï thích hôïp ñeå tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, ñaït ñöôïc quaû lìa nhieãm, tu coâng ñöùc khaùc maø nhaäp Nieát-baøn. Hoaëc laïi chæ söû duïng Thoâng haïnh nhanh veà Laïc maø laøm nhöõng vieäc caàn laøm, nhö ngöôøi caên taùnh nhanh nhaïy lìa nhieãm coõi Duïc roài, döïa vaøo boán Tónh löï caên baûn, tuøy theo söï thích hôïp ñeå tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, ñaït ñöôïc quaû lìa nhieãm, tu coâng ñöùc khaùc maø nhaäp Nieát-baøn. Coù luùc söû duïng hai loaïi, ñoù laø hoaëc coù luùc söû duïng Thoâng haïnh chaäm veà Khoå vaø Thoâng haïnh chaäm veà Laïc maø laøm nhöõng vieäc caàn laøm,

nhö ngöôøi caên taùnh chaäm chaïp döïa vaøo Vò chí Ñònh… vaø döïa vaøo Tónh löï thöù nhaát…, tuøy theo söï thích hôïp ñeå tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, ñaït ñöôïc quaû lìa nhieãm, tu coâng ñöùc khaùc maø nhaäp Nieát-baøn. Hoaëc laïi coù luùc söû duïng Thoâng haïnh chaäm veà Khoå vaø Thoâng haïnh nhanh veà Khoå maø laøm nhöõng vieäc caàn laøm, nhö ngöôøi caên taùnh chaäm chaïp chæ döïa vaøo Vò chí

Ñònh…, tuøy theo söï thích hôïp ñeà tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, ñaït ñöôïc quaû-luyeän caên-lìa nhieãm, tu coâng ñöùc khaùc maø nhaäp Nieát-baøn. Hoaëc laïi coù luùc söû duïng Thoâng haïnh chaäm veà Laïc vaø Thoâng haïnh nhanh veà Khoå maø laøm nhöõng vieäc caàn laøm, nhö ngöôøi caên taùnh chaäm chaïp döïa vaøo Tónh löï thöù nhaát… vaø döïa vaøo Vò chí Ñònh…, tuøy theo söï thích hôïp ñeå tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, ñaït ñöôïc quaû-luyeän caên-lìa nhieãm, tu coâng ñöùc khaùc maø nhaäp Nieát-baøn. Hoaëc laïi coù luùc söû duïng Thoâng haïnh chaäm veà Laïc vaø Thoâng haïnh nhanh veà Laïc maø laøm nhöõng vieäc caàn laøm, nhö ngöôøi caên taùnh chaäm chaïp chæ döïa vaøo Tónh löï thöù nhaát…, tuøy theo söï thích hôïp ñeå tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, ñaït ñöôïc quaû-luyeän caên-lìa nhieãm, tu coâng ñöùc khaùc maø nhaäp Nieát-baøn. Hoaëc laïi coù luùc söû duïng Thoâng haïnh nhanh veà Khoå vaø Thoâng haïnh nhanh veà Laïc maø laøm nhöõng vieäc caàn laøm, nhö ngöôøi caên taùnh nhanh nhaïy döïa vaøo Vò chí Ñònh… vaø döïa vaøo Tónh löï thöù nhaát…, tuøy theo söï thích hôïp ñeå tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, ñaït ñöôïc quaû lìa nhieãm, tu coâng ñöùc khaùc maø nhaäp Nieát-baøn. Coù luùc söû duïng ba loaïi, ñoù laø hoaëc coù luùc söû duïng Thoâng haïnh chaäm veà Khoå-chaäm veà Laïc vaø Thoâng haïnh nhanh veà Khoå maø laøm nhöõng vieäc caàn laøm, nhö ngöôøi caên taùnh chaäm chaïp döïa vaøo Vò chí Ñònh… vaø döïa vaøo Tónh löï thöù nhaát…, tuøy rheo söï thích hôïp ñeå tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, ñaït ñöôïc quaû - luyeän caên - lìa nhieãm, tu coâng ñöùc khaùc maø nhaäp Nieát-baøn. Hoaëc laïi coù luùc söû duïng Thoâng haïnh chaäm veà Khoå-nhanh veà Khoå vaø Thoâng haïnh nhanh veà Laïc maø laøm nhöõng vieäc caàn laøm, nhö ngöôøi caên taùnh chaäm chaïp döïa vaøo Vò chí Ñònh… vaø döïa vaøo Tónh löï thöù nhaát…, tuøy theo söï thích hôïp ñeå tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, daït ñöôïc quaû-luyeän caên-lìa nhieãm, tu coâng ñöùc khaùc maø nhaäp Nieát- baøn. Hoaëc laïi coù luùc söû duïng Thoâng haïnh chaäm veà Khoå vaø Thoâng haïnh chaäm veà Laïc-nhanh veà Laïc maø laøm nhöõng vieäc caàn laøm, nhö ngöôøi caên taùnh chaäm chaïp döïa vaøo Vò chí Ñònh… vaø döïa vaøo Tónh löï thöù nhaát…, tuøy theo söï thích hôïp ñeå tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, ñaït ñöôïc quaû-luyeän caên-lìa nhieãm, tu coâng ñöùc khaùc maø nhaäp Nieát-baøn. Hoaëc laïi coù luùc söû duïng Thoâng haïnh chaäm veà Laïc-nhanh veà Laïc vaø Thoâng haïnh nhanh veà Khoå maø laøm nhöõng vieäc caàn laøm, nhö ngöôøi caên taùnh chaäm chaïp döïa vaøo Vò chí Ñònh… vaø döïa vaøo Tónh löï thöù nhaát…, tuøy theo söï thích hôïp ñeå

tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, ñaït ñöôïc quaû luyeän caên-lìa nhieãm, tu coâng ñöùc khaùc maø nhaäp Nieát-baøn. Coù luùc söû duïng boán loaïi, ñoù laø ngöôøi caên taùnh chaäm chaïp döïa vaøo Vò chí Ñònh… vaø döïa vaøo Tónh löï thöù nhaát…, tuøy theo söï thích hôïp ñeå tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, ñaït ñöôïc quaû-luyeän caên-lìa nhieãm, tu coâng ñöùc khaùc maø nhaäp Nieát-baøn.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.